

2008-12-03

Socialdepartementet
Regeringskansliet
103 33 STOCKHOLM

REGERINGSKANSLIET Socialdepartementet Registratören
Ink. 2008 -12- 05
Dnr. S2008/10330/HF

Angående beredskapen i Sverige gällande motgifter

Behandling med motgift kan vid vissa typer av förgiftningar vara direkt livräddande. Många motgifter är dyra, används sällan och måste ofta kasseras på grund av att utgångsdatumet passerats. Det har visat sig orealistiskt att landets alla sjukhus ska kunna lagerhålla en fullständig uppsättning motgifter. Hitintills har apoteket Scheele i Stockholm tillhandahållit ett nationellt lager och har, alla tider på dygnet, vid behov bistått med akut leverans av det nödvändiga motgiftet.

Lagret innehåller också många typer av ormserum för behandling vid bett av exotiska giftormar som hålls i Sverige. Efter privatiseringen av Statens bakteriologiska laboratorium (SBL) som importerade serumprodukterna uppstod problem eftersom importen inte var inkomstbringande utan tvärtom en förlustaffär. Giftinformationscentralen (GIC) beskrev den dåvarande situationen i en skrivelse år 2001 (bilaga 1). Situationen löstes genom att Apoteket AB fick stå för kostanden, SBL Vaccin AB tog på sig den fortsatta administreringen av importen och lagret placerades på apoteket Scheele – som också skötte påfyllning efter behov. Eftersom SBL inte längre var en statlig myndighet fick GIC uppgiften att fortsättningsvis sköta licensansökningarna.

Den ovan beskrivna överenskommelserna gällande alla typer av motgifter (således inte bara ormserum) har fungerat utomordentligt väl - så väl att Sverige har kommit att bli ett internationellt föredöme avseende beredskap av motgifter. Situationen synes nu, sju år senare, vara än mera kritisk än 2001. Apoteket Scheeles framtida uppgifter är inte definierade och besked om ett eventuellt fortsatt samhällsansvar gällande beredskapen av motgifter står inte att få.

Eftersom texten i Apoteksutredningen angående motgiftsberedskap är vagt hållen, anser GIC det som sin skyldighet att informera Socialdepartementet om ovanstående förhållanden. En fortsatt beredskap skött med 24-timmarservice måste betraktas som ett samhällsansvar.

För Giftinformationscentralen

Christine Karlson-Stiber, överläkare

Stefan Arvidsson, beredskapsapotekare

Kopia till: Barbro Westerholm, Riksdagsförvaltningen

2001-12-14

Socialdepartementet
Att: Birgitta Bratthall
Regeringskansliet
103 33 STOCKHOLM

Angående bitt av exotiska giftormar i Sverige

Bakgrund

Vid allvarliga symtom efter bitt av giftiga ormar är den enda effektiva behandlingen tillförsel av antikroppar riktade mot giftet. De produkter som används kallas serum och varje serum är verksamt mot giftet från en viss art eller grupp av giftormar.

Enligt två kartläggningar (utförda 1995 och 2001) av vilka giftormar som hålls i Sverige, både i kommersiella terrarier och hemma hos privatpersoner, finns 125 olika arter från alla världsdelar spridda över landet.

Giftinformationscentralen (GIC) har sedan flera decennier, med hjälp av Statens bakteriologiska laboratorium (SBL) och Apoteket Scheele i Stockholm, sett till att de serumprodukter som kan komma att behövas finns tillgängliga i Sverige. Efter privatiseringen av SBL har SBL Vaccin AB fortsatt att importera nödvändiga serum trots att detta har medfört ekonomiska förluster. Det står nu klart att vi inte längre kan räkna med att importen kommer att fortsätta. Efter den senaste inventeringen av giftormar i Sverige vet vi också att det för närvarande helt saknas serum för behandling av bitt av vissa australiska giftormar.

Efter diskussioner med Socialstyrelsen, Läkemedelsverket, Jordbruksverket och Apoteket AB har vi funnit att det inte tycks finnas några förordningar som reglerar ansvaret att tillhandahålla serum för behandling av giftormsbitt.

Det aktuella problemet.

Sverige har hittills haft en godtagbar beredskap när det gäller behandling av giftormsbitt. Detta gäller inte längre och det är högst angeläget att snarast lösa problemet.

GIC kommer även framledes att i sin lista över rekommenderad lagerhållning av motgifter ange vilka serum och vilka mängder av dessa som behövs för att kunna behandla bitt av de ormar som finns i landet. Om inte något görs från myndigheternas sida kommer dock inte de aktuella serumprodukterna att finnas till hands i framtiden. Inget privat företag kan förväntas bedriva verksamhet som man på förhand vet är förlustbringande och, så vitt vi förstår, åvilar det för närvarande inte någon myndighet att ansvara för denna beredskap.

Det finns alltså en betydande risk att för att personer med alarmerande reaktioner efter bett av exotiska giftormar inte kommer att kunna ges adekvat behandling. GIC ser det som sin skyldighet att informera Socialdepartementet om detta och hemställer att nödvändiga åtgärder vidtas. Inom sjukvården är man ännu inte medveten om den brist på serum som gradvis håller på att uppstå och om det inte sker någon förändring inom rimlig tid måste vi informera om den rådande situationen.

För Giftinformationscentralen

Christine Karlson-Stiber, Överläkare

Kopia till:

Peet Tüll, Socialstyrelsen

Björn Sjöstrand, SBL Vaccin AB

Tomas Hedén, Apoteket Scheele

Malte Ahlström, Statens Jordbruksverk

Christina Lindgren, Statens Jordbruksverk

Gunnar Alván, Läkemedelsverket